СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 135. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 12-го ЧЕРВНЯ 1951. No. 135. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 12, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ТРИ ДИВІЗІЇ КАНЦЕЛЯРСЬКИХ ВОЯКІВ

Хочуть заступити їх цивілями і жінками

Вашингтон, 10 червня. — Сенатська підкомісія воєнної підготови звітує, що в військових центрах сидить в канцелярських кріслах стільки вояків, що з них можна зорганізувати від трьох до п'яти дивізій боєвої армії. Тому підкомісія домагається заступити цих військових урядовців і службовців цивільними людьми або жінками і затримати тільки обмежену кількість вояків в уніформах. Підкомісія переводила допити в шіснадцяти осередках, у яких вібуваються військові вправи. Ці осередки утримувані всіми трьома ділянками збройних сил. Виявляється, що в них займають пости бюрових працівників 85,264 людей, забраних на обов'язкову службу до війська. Крім того, є ще 10,520 офіцерів мужчин, які виконують „надзвичайні" обов'язки. Отже, все це становить силу 95,784 військовиків. — „Іншими словами" — сказано в звіті — „у бюрових кріслах, або затруднених у кухнях, чи при доручуванні наказів і комунікатів та при порушуванні авт і при доставці пошти та при інших подібних зайняттях є стільки мужчин, що вони могли б виповнити наше військове запотребування в Европі", — для якої Америка зобов'язалася виставити шість дивізій у пляні Північно - Атлантійського Пакту, що з них уже дві є в Европі. Підкомісія каже, що це непотрібна витрата боєвих сил і надзвичайних видатків, на які ми не можемо собі дозволити. — Коли підкомісія оголосила звіт, то урядовці з департаменту оборони в Пентаґоні не виявили свого погляду на цю справу.

● **Висловлюють здивування** з поганих наслідків допитів секретаря Ачесона республіканські газети. — Вони приходять до висновку, що критики політики Ачесона не мали доказів, а спиралися тільки на поголосках. Це пошкодило не так Ачесонові, як країні.

● **День Прапора проголошений** на 14 червня. Згідно з законом — президент закликав населення до патріотичних маніфестацій того дня.

Землетрус у Стейті Ровд Айленд

У неділю в год. 1.21 пополудні можна було відчути землетрус у місцевості Вестерлі, у стейті Ровд Айленд, який поширився на 35 миль в окрузі. Землетрус зареєстрували сейсмоґрафи університету Фордгам у Ню Йорку, університету Гарвард у Ню Гейвен і Колумбійського університету в Ню Йорку. Будівлі в окрузі між Нюпорт до Ню Лондон відчули це потрясення, хоч не потерпіли шкоди. Землетрус важливий своєю близькістю міста Ню Йорку. Геологи пояснюють струси поверхні землі тим, що земля приходить до рівноваги після того, як позбулась тягару льоду, що розтанув 25,000 років тому. Цей льодовець був у Долині Ріки Конетикат, яка доходить до стейту Массачуссетс.

ОБОРОННИЙ БУДЖЕТ ЗАМАЛИЙ

Вашингтон. — Провідники оборонної мобілізації і продукції звертають увагу, що запланований на рік 1952 бюджет висотою $60,679,414,000 невистачальний. Це виявилося підчас переслухання підкомісії фондів на оборону, коли урядові знавці виявили, що в майбутньому буде потрібна продукція „в неозначеній кількості". Свідчення започаткував підсекретар оборони Роберт А. Ловет. Він переконував сенатську комісію, що для підготовки бюджету треба було навести поіменно 360,000 різнородних предметів, потрібних в оборонім департаменті, починаючи від літаків, а кінчаючи на олівцях.

НАЦІОНАЛІСТИ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ПІДТРИМКУ ДЛЯ „КИТАЙСЬКОЇ ЛАББІ"

Ню Йорк. — Провідний китайський дипломат, а саме д-р Т. Ф. Ціянґ, голова делеґації китайських націоналістів при Об'єднаних Націях, заявив, що його уряд ніколи не підтримував „китайської лаббі", тобто організації, складеної з американців для натиску на американський Конґрес і публіку, щоб прихилити опінію американського населення в користь націоналістичного китайського уряду ґенераліссімуса Чіян Кай-Ші. Твердження про існування такої лаббі появилося минулого тижня підчас переслухання Діна Ачесона в сенатських комісіях. Найгостріші закиди проти політики адміністрації в китайській справі зробив нюйорський торговець китайськими товарами Алфред Колберґ, а використував їх сен. Джозеф МекКарті, республіканець з Висканзин. Ціянґ заявив, що ні Колберґ ні сен. МекКарті не дістали ніяких фондів від націоналістичного китайського уряду.

КРИТИКА СВІДЧЕННЯ АЧЕСОНА

Вашинґтон. — Після сьоми днів переслухання секретаря стейту Діна Ачесона в об'єднаних сенатських комісіях збройних сил і закордонних справ для вияснення причин несподіваного звільнення ген. Доґлеса МекАртура зі становища верховного командувача на Далекому Сході, заявив ген. МекАртур, що після точних студій опублікованих з переслухання протоколів і свідчень Ачесона він приходить до висновку, що свідки адміністрації перекручують факти, допустившися самі різнородних помилок, до яких вони не хочуть признатися. Це стосується головно секретаря оборони ген. Джорджа К. Маршала, який, на думкую МекАртура, виїхавши на військову місію до Китаю в 1945 р., зробив один із найбільших промахів у американській історії і призвів вільний світ до „кровопролиття й нещастя".

Адміністрація зовсім не збентежена тими закидами, кличе дальших свідків для заперечення тверджень МекАртура, про правильність його погляду на воєнну політику щодо комуністичного Китаю. На понеділок назначений як свідок лейтнант генерал Алберт К. Ведемейер, який з доручення уряду в 1947 р. відвідав був Китай, одначе його звіт не був своєчасно опублікований.

В АМЕРИЦІ

● **Будуть приймати до шпиталів** на урядовий кошт людей старого віку, якщо схвалять проєкт уряду для поправки закону про суспільне забезпечення. За пляном, шпиталь мав би обов'язок давати догляд 60 днів річно.

● **За продовження** тижневої праці до 44 годин підчас оборонної мобілізації висловився президент Труман на останній пресовій конференції. Він побоюється, що не вистачить людей до праці.
фреіціенобстоюсПвліди ьгі ялп я п

● **Американські вояки мають** ліпший харч у війську ніж дома, сказав квартирмайстер армії, ген. майор Герман Фелдман у Шікаґо. Він заявив, що американський вояк це найкраще харчований вояк у світі.

● **Заповідає урядовий звіт про** досвіди над атомовою зброєю на Еніветок голова Комісії Атомової Енерґії, Гордон Е. Дін. Він сказав, що в майбутньому буде більше таких досвідів, а також признав, що Росія дістала деякі атомові тайни, хоч уряд певний, що в Комісії не було шпигів.

● **600,000,000 зажадали** посадники американських міст від федерального уряду на цивільну оборону. Якщо не буде такої допомоги, то самі міста не всилі виконати оборонну програму, сказав голова конференції посадників, Дейвид Лоренс, з Питсбурґ.

НОВА СОВЄТСЬКА ДИПЛОМАТИЧНА НОТА ДО ЗДА

КОПІЇ НОТИ, ПРАВДОПОДІБНО В СПРАВІ ЯПОНІЇ, ПЕРЕДАНО АНГЛІЇ, ФРАНЦІЇ І КИТАЄВІ

Москва, 11. червня. — Совєтське міністерство закордонних справ покликало вчора американського амбасадора Алена Кірка та вручило йому дипломатичну ноту для американського уряду, повідомляючи рівночасно, що копії тої ноти переслано теж амбасадорам Англії, Франції і комуністичного Китаю, для інформації урядів тих країн. В державному департаменті у Вашинґтоні заявили, що досі там ще не одержано в цій справі жадного повідомлення. В дипломатичних колах в Лондоні здогадуються, що ця нота відноситься до справи плянованого Злученими Державами договору з Японією. На цю тему було вже більше совєтських нот, остання з 7-го травня, в якій совєтський уряд пропонував в цій справі зустріч міністрів закордонних справ ЗДА, Британії, Франції, Совєтського Союзу та червоного Китаю. Американський уряд відкинув цю ноту 20-го травня. Щодо самого договору, совєтський уряд домагається, крім цілого ряду інших обмежень, обмежити японські збройні сили, відкликати з Японії впродовж одного року всі окупаційні війська та евентуально прийняти Японію до Об'єднаних Націй, якщо договір з нею буде підписаний теж комуністичним Китаєм.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ПОШУКУВАННЯ ЗА ДВОМА АНГЛІЙСЬКИМИ ДИПЛОМАТАМИ

Лондон, 11. червня. — Армія англійських дедективів, при співпраці льокальних властей, продовжує в усіх західно-европейських країнах пошукування за двома високими урядовцями британського міністерства закордонних справ, що без дозволу залишили свої пости і безслідно зникли в дні 25-го травня. Оба дипломати, керівник американського відділу в міністерстві, Доналд Мек Лін, і спеціяліст в далеко-східних справах, Ґай Бурджес, мали виїхати до Франції, а поголоски говорять, що вони могли переїхати до Совєтів, або попасти в совєтські руки проти їх волі. До їх родин в Англії наспіли від них телеграми з Франції та Італії, але провірка виявила, що цих телеграм вони не писали власноручно. — Вчора ввечорі шеф англійської військової розвідки, сер Персі Сіллето, відлетів несподівано до Злучених Держав, правдоподібно на наради з Федеральним Бюром Інвестиґацій.

АМЕРИКАНЦІ „РЕПАТРІЮВАЛИ" СИЛОЮ СОВЄТСЬКУ РЕПАТРІЯЦІЙНУ КОМІСІЮ З АВСТРІЇ

Відень. — Минулої суботи американські власті в Австрії силою викинули совєтську репатріяційну комісію зі Зальцбурґу, як вона відмовилася виїхати добровільно у визначеному реченці. Наказ на виїзд комісії дав американський високий комісар, вважаючи, що в Австрії вже нема ані одного совєтського громадянина, який бажав би вертатися до Совєтського Союзу. Совєти заявили, що вони мають право на вдержування таких місій в західних зонах на підставі договору в Ялті і відмовилися від виїзду. Як прийшов визначений реченець, американські вояки навантажили ціле устаткування місії на вантажні автомашини та приготовили до виїзду. — Члени совєтської місії, двох офіцерів і один підстаршина, — замкнулися в своєму авті та ігнорували розпорядження американців. Тоді американські вояки силою вирвали в авті двері та помайструвавши майже пів години заки пощастило їм рушити авто, вивезли большевиків під ескортою до кордону зі совєтською зоною, — „репатріювавши" в той спосіб і саму репатріяційну комісію.

ВЕЛИКІ ПОКЛАДИ УРАНУ В КАНАДІ

Оттава, 10. червня. — Поклади урану в околиці Бівер Лодж Лейк, у провінції Саскачеван, досліджені точніше останніми часами, виявляються найбільшими, які досі відкрито на американському континенті. Надіються, що впродовж недалекого часу, околиці Бівер Лейку дадуть більше урану ніж шахти Порт Радіюм в околиці Ґрейт Бер Лейк. — У світі находиться уран в таких околицях: Ґрейт Бер Лейк в Канаді, Колорадо Плято в ЗДА, в Бельгійському Конґо в Африці і в Чехії. Голова підприємства Ельдорадо, яке посідає шахти урану коло Бівер Лодж Лейк, твердить, що нові шахти перевищать шахти з Ґрейт Бер Лейк. Він заявив, що виникає можливість експлуатації нових шахт навіть на заробіток. Тепер є вигляди на видобування руди урану по 500 тон денно, а в короткому часі можна буде цю цифру подвоїти або й потроїти.

ПОДРОБИЦІ МОСКОВСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНСЬКИМИ ЗЕМЛЯМИ

Ню Йорк. — Свого часу повідомлено, що червона Варшава і Москва добили свіжого торгу українськими землями, — обмінявшись прикордонними територіями величини 480 квадратових кілометрів. Місцеві большевицькі „Щоденні Вісті" подають зі звичайно доступних для них „добре поінформованих" в таких справах большевицьких джерел деякі подробиці. З переданої ними вістки польської інформаційної служби виходить, що „Україна" отримала від Польщі територію в Любельському воєвідстві в трикутнику між ріками Буґом, Солокією і Гучвою, з місцевостями: Кристинопіль, Белз, Хоробрів, Гугнів і частинно Варез, Долхобичів та Тарношин. Червоній Польщі Москва подарувала територію в околиці Нижніх Устрік, без Самбора. В большевицьких коментарах дальше вперто промовчується факт, що в цій торгівлі не прийняв участи вже навіть „про око" уряд під-совєтської України і торгу добито безпосередньо між Москвою та Варшавою.

ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА АЛІЯНТІВ В КОРЕЇ

Ворожий „залізний трикутник" розбитий. – Здобуто багато зброї. – Ворог втікає на північ, втративши дальших 130,000 вояків.

Токіо, 11 червня. Командант аліянтських сухопутніх військ в Кореї, ген. Джеймс Ван Фліт, повідомив вчора ввечорі про чергову велику перемогу аліянтів в Кореї, що розбили і здобули ворожий „залізний трикутник" між Чорвон, Кумгва і Пйонґанґ. Перемогу здобуто після вісімох днів битви, в якій ворог втратив велику кількість брої і амуніції та дальших 130 тисяч вбитими, пораненими і полоненими. Зі здобуттям цього трикутника в горах центральної Кореї на північ від 38-мої паралелі, аліянти здобули доступ до системи річних долин, що простягаються до комуністичної столиці Пйонґянґ на північному заході та до порту Вонсан на побережжі Японського моря на сході. Ген. Ван Фліт заявив, що цю велику перемогу завдячується насамперед американському Першому Корпусові, командуваному ген. Френком Мілбурном, що разом з грецькими, турецькими, филипинськими і сіямськими військами взяв головну участь в боях, при сильній піддержці аліянтської артилерії. У повідомленні, виданому ще перед заявою ген. Ван Фліта, стверджується, що аліянти ще не зайняли міст Чорвон і Кумгва, але вже є на підступах до них. Оба міста є під засягом аліянтської артилерії, та безупину бомбардовані аліянтською авіяцією. Комуністичні війська, що здержували аліянтський похід, тепер панічно втікають на північ, залишаючи за собою величезну кількість зброї і амуніції та воєнного устаткування. Ворожі втрати, які від попереднього заломання „другої фази" весняного наступу виносять кругло дальших 130,000 вояків, добігають в самих боях за трикутник до 40,000. Проте, ворожий відступ не відбувається на цілому фронті і на деяких секторах аліянти натрапляють ще на запеклий спротив. Між здобутими воєнними трофеями в „трикутнику" аліянти нарахували вже 2,800 крісів, 900 штук автоматичної зброї, 14,000 гранат, 800 машинових крісів, — 150 гармат, 1,500 мін, 22,400 гарматніх гранат та понад один мільйон амуніції для малої зброї. Розбита в трикутнику ворожа армія мала виносити понад 200,000 вояків, що тепер є у відступі.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ ГЕН. ДЖОРДЖ С. МАРШАЛ, в товаристві головного аліянтського команданта на Далекому Сході, ген. Ріджвея, відбув несподівані відвідини на фронті в Кореї. Після повороту їх привітала на летовищі в Токіо дружина ген. Ріджвея. Ген. Маршал заявив, що йому „нічого невідомо" про будь-які розмови в справі перемир'я, що він не привіз жадних інструкцій та що його відвідини є „чисто військові".

НЕСПОДІВАНІ ВІДВІДИНИ ГЕН. МАРШАЛА НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Токіо, 11. червня. — Секретар Оборони ген. Джордж Маршал з кінцем минулого тижня несподівано і таємно приїхав на Далекий Схід, відвідав, разом з ген. Ріджвеєм, фронт в Кореї та почав низку важливих розмов, предмет і ціль яких держиться у великій таємниці. — Запитаний кореспондентами на конференції про ціль його приїзду, ген. Маршал відповів: — „здогадайтесь". У зв'язку з його поїздкою негайно справді почали кружляти всілякі здогади, що відносяться головно до можливостей перемир'я в Кореї. Проте, ген. Маршал виразно заявив, що в теперішній стадії він не бачить жадних виглядів на безпосереднє замирення, бо його не бажають собі комуністи. Маршал все ще перебуває в Токіо та відбуває дальші наради. Приїзд Маршала викликав помітне занепокоєння між самими корейцями, які, не зважаючи на заяву Маршала, все ж таки побоюються, що його приїзд „не виключає" замирення з червоними на 38-мій паралелі.

ГЕН. ВАН ФЛІТ ЗАПОВІДАЄ ПЕРЕМОГУ В КОРЕЇ

Корея, 11. червня. — Ген. Джеймс Ван Фліт, аліянтський командант в Кореї, висловив вчора переконання, що червоні напасники в Кореї будуть розбиті аліянтами. Він твердив, що він „не бачить можливостей" для червоних продовжувати війну в дотеперішніх обставинах, з огляду на величезні втрати та неспроможність перекинути К о р е ю стільки китайських військ, скільки було б потрібно для перемоги над аліянтами. Твердження ген. Ван Фліта цілком противорічить заяві ген. Мек Артура після його звільнення з посту далеко-східного головного команданта, проте ген. Ван Фліт виразно підкреслив, що він говорить тільки про військову активність на фронті, не входячи в політичні розбіжності між Об'єднаними Націями. Говорячи про теперішнє положення на фронті, ген. Ван Фліт вважає, що аліянти вже майже досягнули свою „безпосередню мету", здобуваючи ворожі центри комунікації і постачання.

ІРАН ПРИСПІШУЄ ЗАХОДИ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ НАЦІОНАЛІЗАЦІЇ НАФТИ

Тегеран, Іран, 11 червня. Вчора після полудня виїхала до Абадан, центру нафтової промисловости і осідку Англо-Іранської Нафтової Компанії, іранська урядова делеґація, з виразною метою почати здійснення ухваленого націоналізаційного закону та перебрати англійські нафтові посілості ще перед заповідженою на найближчу середу англо-іранською конференцією. В деяких колах вважається, що це може бути звичайним блофом, щоб „настрашити" англійців, хоча такої можливости теж не виключається. Делеґація заповіла, що вона насамперед домагатиметься від управління англійської компанії відповідних приміщень на відкриття своїх бюр і тоді очікуватиме дальших інструкцій з Тегерану. Вміжчасі іранський уряд відкинув совєтську ноту з домаганням припинити д е я к і водно-регуляційні роботи в прикордонній зоні, де в останньому повідомлялося про велику концентрацію совєтських військ.

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" В НЮ ЙОРКУ ПРИ ВЩЕРТЬ ВИПОВНЕНІЙ ЗАЛІ

Ню Йорк. — Минулої неділі українська і міжнародна публіка була виповнила вщерть досить велику залю школи Нідел Трейд при 24 вулиці, де новостворений У к р аїнський Професійний Театр, під мистецьким керівництвом Михайла Манґляра, дебютував виставкою опери Гулака-Артемовського „Запорожець за Дунаєм". В головних ролях виступали відомі українські оперові артисти: Микола Чалий в ролі Карася, Євгенія Винниченко-Мозгова в ролі Одарки, Марґарита Роговська як Оксана, Юрій Ковінько в ролі Андрія, Лев Рейнарович в ролі султана, Іван Самокиш в ролі Імана та інші. В програмі окремо виступили танцюристи „Українського Танцювального Товариства" в Ню Йорку під проводом Івана Фліса, в цьому випадку в постанові танків Миколи Бочка. Солістами в танцях виступали Микола Бочко, Володимир Лазарів та Джордж Лі. Оперу поставлено під проводом М. Манґляра. Диригував К. Кукловський. Публіка з ентузіязмом приймала кожну дію та поодинокі виступи. Приявних около 2,000 осіб.

ЗАХОДИ ДЛЯ ТУРЕЦЬКО-АРАБСЬКОЇ КОАЛІЦІЇ НА ВИПАДОК ВІЙНИ

Бейрут, Ливан, 11 червня. Ливанський міністер в Злучених Державах, що є рівночасно ливанським представником в Об'єднаних Націях, д-р Чарлз Малік, заявив тут вчора, що одною з головних передумов миру є коаліція між арабськими країнами і Туреччиною. Д-р Малік приїхав до Бейруту на нараду зі своїм урядом. Його вважається найбільшим арабським приятелем З л у чених Держав та рівночасно заступником політичної концепції, що на випадок війни арабським країнам не пощастить вдержати невтральність і тому вони вже тепер повинні виразно стати по боці демократій і поробити відповідні практичні заходи для своєї оборони. Малік зокрема заявив, що Америка вже перед роком відступила від свого натиску на арабські країни в користь Ізраїля і сьогодні вона в цій справі займає цілком невтральне становище, заінтересована єдино в збереженні та забезпеченні миру в тому районі.

В СВІТІ

● **Совєтські літаки в Східній Німеччині „вправляються" в скидуванні справжніх бомб,** не зважаючи на безпеку місцевого населення. В одному селі біля Ютербоґ недалеко Берліна одною такою бомбою зруйновано багато хат та одного німця вбито а багатьох поранено.

● **Командування американської** авіяції пошукує за двома пропавшими турбо-літаками в прикордонних зі совєтами зонах.

● **Шеф штабу югославських** збройних сил вже від трьох тижнів перебуває в Злучених Державах, обговорюючи справу американської допомоги в озброєнні югославської армії.

● **На кару ув'язнення або важких** робіт до 30 років засуджено в Кореї п'ятьох американських вояків, які були вмішані в перепродаж краденого військового майна на чорному ринку.
В АМЕРИЦІ

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ІНФОРМУВАННЯ — ЗАГАЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК

Такої доброї нагоди для ширення інформацій про Україну не було. Просто тому, що тепер обставини змусили американський нарід більше цікавитись усіма проблемами Східньої Европи, бо звідтіля величезна загроза. До того український та американський інтереси сходяться. Саме й тому доконечна потреба видавати англійською мовою в таку пору щораз більше книжок і журналів про Україну, а зокрема про визвольні змагання українського народу. Але як видавати, коли навіть і те, що вже видано, нами якслід невикористане.

Маємо чимало різних патріотичних організацій, які про все думають і про це звітують по газетах, а тільки нічого не пишуть, як вони дбають, щоб тут, на американській землі, в політичному центрі цілого світу, правда про Україну дійшла до якнайширшого загалу, до визначних осіб на місцях, до представників у леґіслатурах, до професорів у каледжах та університетах і т. п. Про сам Вашинґтон уже не згадуємо, бо це самозрозуміле, але потреби книжок про Україну англійською мовою в американських бібліотеках, хіба теж не треба вияснити. Все це ми — як здавалося б — знаємо і розуміємо. Але як ми на це реаґуємо? Вже кілька місяців оголошуємо, наприклад, найновішу книжку проф. Манінґа про Україну, яка втішається прихильною критикою з боку американських рецензентів. Але книгарня „Свободи" не продала досі навіть 200 примірників! На складі є баґато інших книжок про Україну, виданих заходами У. Н. Союзу, але й вони спочивають на полицях. Таким робом вони не тільки не виконують того завдання, задля якого їх видано, але ще й спинюють видання дальших книжок про Україну.

Ми не хотіли б вести дискусію на тему, що важливіше в нашій народній роботі. Але мабуть інформація про Україну таки належить до таких наших найважливіших завдань, які ми можемо повністю виконати, якби тільки хотіли.

При цій нагоді хочемо звернути увагу ще на одну ділянку. Ми дістали тепер від різних осіб витинки з „Лейді Гом Джорнел", який помістив листа інж. Тишовницького з признанням для статті Стассена. Журнал цей видається накладом понад чотири міліони примірників. В цій статті інж. Тишовницький пише про право українського народу до самостійности та пригадує, що якби не Денікін, то сама Україна була б спинила в 1919 році московсько-большевицьку аґресію і т. п. Подібну велику прислугу українській інформації можна робити всюди, де тільки згадується про Україну. Відповідний коментар, та ще від очевидця, газети й журнали помістять, коли він короткий, річевий, з фактами й датами, та ще зв'язаний і з обороною Америки.

Ще згадаємо, що хтось з читачів надіслав нам з міста Гейзлетону разом в витинками з „Лейдис Гом Джорнел", також і синдиковану статейку д-ра Е. Дж. Осборна про цінности „старого краю", в якій він згадує про те щастя, що в Злучених Державах маємо у теперішній критичний час багато різних етнічних груп, людей зі знанням чужих мов та народів, які повинні б зробити Америці неоцінену прислугу, інформуючи її про правдивий стан у різних европейських країнах, їх історію, культуру та їхні змагання. Виходить, що самі „старі американці" нагадують нам про обов'язки, які ми краще за них повинні б розуміти!

ВИНА І КАРА

Минулої середи у в'язниці в Ляндсберґу повішено сімох високих старшин колишніх гітлерівських СС-ів, засуджених на кару смерти за посередню або безпосередню участь в убивстві около 200,000 невинних жертв націстичного терору. Між повішеними був ген. ес-есів Освальд Поґль, якому доказано вину в убивстві або депортації на повільну смерть в концентраційних таборах 56,000 жидів з Варшавського ґетта, полковник есесів Павль Бльобель, який в 1941 році наказав дві масові масакри около 60,000 осіб в Києві, полковник Вернер Бравне і ген. Отто Олендорф, відповідальні за убивство поверх 90,000 жидів і циганів у Симферополі, ген. Еріх Бравне та Георґ Шаллєрмаєр і Ганс Шмідт, ці два відповідальні за проймаючі грозою злочини в концентраційних таборах Дахав і Бухенвальд.

Вдова по одному з повішених заявила, що її чоловік „вмирав тисячі разів", очікуючи смерти від присуду до його виконання майже п'ять років. Це справді жорстокість, але вона не була подумана як кара і до неї причинилися радше оборонці підсудних, що робили всі можливі заходи та використали всі можливі обставини, щоб рятувати їх від петлі. Самі підсудні перед смертю ще раз заявили, що вони „невинні", бо вони були тільки виконавцями наказів. Виконанням цих останніх сімох вироків смерти закінчено в американській зоні карну процедуру проти воєнних злочинців, впродовж якої засуджено і страчено 282 особи.

До останнього акту в Ляндсберґу загальна німецька опінія поставилася критично, вважаючи такий кінець за „незадовільний". Деякі навіть вважають, що німцям сталася кривда і несправедливість. Але з цею думкою навряд чи погодиться світ, зокрема ті народи, що були об'єктами злочинних експериментів гітлерівських „супер-меншів". Тільки 282 німці дістали найвищу кару за мільйони найвищих злочинів. Проте, західна справедливість не визнає засади „зуб за зуб" і за всі ці злочини вона не засудила ввесь німецький нарід і навіть не всіх націстів та їх організації. Покарано тільки тих, що були за ці злочини безпосередньо відповідальні. І тому дивно, що німці вважають це „несправедливістю".

Американська преса в своїх коментарях вважає кінцевий акт в Ляндсберґу „закриттям" одної з найбільш жахливих сторінок історії нашої доби. В нашому розумінні цим закінчено тільки один розділ тої проймаючої грозою сторінки. Її другий розділ все ще пишеться кров'ю і потом багатьох мільйонів жертв большевизму. До історії переходить Бухенвальд і Дахав, масакри у Варшаві і Києві під час другої світової війни. Але перед цими таборами і масакрами були незчисленні такі самі табори по цілому просторі Совєтського Союзу, були масакри у Вінниці і Катиню, були і продовжуються акти, що їх справді можна схопити тільки поняттям народовбивства. Сім повішених у Ляндсберґу тої проблеми ані не закінчили ані не розв'язали.

Західний світ має незбиті докази совєтських злочинів. Західним державним мужам відомо, що за залізною заслоною продовжуються криваві оргії, перед якими бліднуть навіть Дахави і Бухенвальди. Цивілізований світ знає, що в таборах каторжних праць в Совєтському Союзі загибає серед страшних мук коло 20 мільйонів совєтських рабів. Як тоді вияснити всі ці політичні, господарські та інші зв'язки Заходу зі Сходом. Повішені в Ляндсберґу були навіть в цілій грозі злочинів тільки немовлятами в порівнянні зі злочинами Кремля. В Ляндсберґу без сумніву сталася справедливість, але яке значення вона має в обличчі факту, що інші такі самі совєтські злочинці ще сьогодні їздять з дипломатичними пашпортами, сидять за конференційними столами та вважаються партнерами суддів з Ляндсберґу, хоча ще вчора вони браталися і пили на загибель „плютократам" власне з повішеними злочинцями? Це є аморальність, яка мститься на нашій добі. Світ, людство і цивілізація залишаться в найбільшій загрозі, як довго побіч злочинців з Нюрнберґу і Ляндсберґу не повиснуть теж злочинці з Кремля. За однакову вину повинна бути і однакова кара.

В тенетах російського імперіялізму

(Доля науки під совєтським режимом)

Моральне те, що служить інтересам комуністичної партії. Неморальне все, що їй шкодить. Так учив „пророк" большевизму Володимир Ульянов-Ленін.

Ця доктрина охопила все життя під комуністичним режимом: політичне, наукове, школу і пресу.

До яких наслідків приводить ця „комуністична мораль", бачимо на прикладі науки в Совєтському Союзі та в країнах-сателітах. Навіть математичні праці і теорії мусять підлягати комуністичній цензурі й „батьківській опіці" сталінових комісарів. Майже що-місяця винюхують сталінові правовірні цензори якусь „єресь" у наукових працях, і діячі науки мусять прилюдно каятись за те, що допустилися „відхилення від партійної лінії". Трудно вберегтися від таких „ухилів", бо партійна лінія часто йде дуже кривими стежками, і визнає за злочин сьогодні те, що вчора прославляла як геройство і велике досягнення. Так було з мовознавчою теорією проф. Марра, („яфетизм"), яка відповідала „партійній лінії" аж до 1950 р. Тепер Сталін однією статтею своєю „зліквідував" теорію Марра, і вже підсовєтська наука прийняла директиви „батька народів", як правильні і наукові.

Найбільше терпить від комуністичної опіки історична наука. Це й зрозуміло: сторія своїм змістом найближче стоїть до політики. Раніше в Совєтському Союзі історична наука могла більш менш об'єктивно описувати минувшину. Пригадаймо, що наш великий історик Михайло Грушевський міг, після свого повороту з еміґрації на Україну, написати найціннішу частину своєї історії України — Хмельниччину і початок Руїни, так, що в цій історії непомітно ніякого впливу большевицької політики. В тих часах також російська історична наука об'єктивно представляла минуле російського народу, як країни відсталої, орієнтальної, якій треба багато працювати, щоб догнати передові цивілізовані країни Західної Европи та Америки.

Ще перед II світовою війною Сталін почав новий курс в науці совєтської імперії. „Великий російський народ", „велика російська мова" і т. д. — все це пішло шляхом меґаломанії, типової для фашистів — Гітлера і Муссоліні. Після II світової війни російський імперіялістичний націоналізм став підпорою комуністичного режиму по всій лінії. Замість показувати відсталість Росії, порівняно з західними культурними країнами, совєтська преса, школа і наука мусить доказувати „вищість" московського народу і для того творить усякі леґенди, що суперечать загально відомим фактам.

Наприклад, у російській історичній науці була закорінена традиційна теорія про участь скандинавських вояків-варягів у початках державного життя слов'янських племен Східної Европи. Спір навколо цієї теорії дав велике число наукових праць у різних мовах. Тепер большевицька Москва „вирішила" цей спір одним „указом": нормандська теорія визнана за „реакційну". Чому? Бо, бачите, теорія, яка проповідує, що варяги були організаторами д е р ж а в н о г о життя між слов'янськими племенами, „ображає національне чуття" росіян. Дивна річ: не ображаються громадяни Британії, що їх завойовували нераз нормани, але росіяни мусять „ображатися". Історик Рубінштайн, що написав праці про Норманську теорію, як про наукову, мусів недавно „каятись" і визнати в Москві свої помилки... В совєтському науковому часописі — „Вопроси Історії" читаємо науку для істориків — про „неправильні і безпідставні спекуляції про несамостійний розвиток російського народу". „Розхвалювання чужини, заперечування незалежного розвою російської нації, брехлива балаканина про його тривалу відсталість" — все це, мовляв, „піддержує тільки американський імперіялізм, якого знаряддя — космополітизм".

Російський н а ц і оналістичний напрям у науці не обмежується тільки Совєтським Союзом: також сателіти мусять „ковтати" те, що їм приносить Москва. „Трудящі народних демократій дивляться з надією і довір'ям на праці совєтських істориків". Так пише совєтський часопис „Вопроси Історії", що виходить у Москві. Можна в вільних країнах з того сміятися. Але російський націоналізм може лишити глибокі сліди в російськім народі, навіть після упадку комуністичного режиму.

Б. І.

Д-р Пелех Ю., Торонто, Онт.

Будьмо готові на всякий випадок

Наближаємося що день ближче до третьої світової війни. На нашім політичнім загумінку ще далі розбиття і боротьба. Чи ж ці нові події мусять застати нас розбитими і розсвареними?

Часом здається, що реальне життя готове знов з нас посміятись, а події уложитись зовсім інакше, як ми собі їх уявляємо, або бажаємо.

Чи треба на це прикладів? Події з останньої світової війни повинні нас багато навчити. Також і щодо нашої внутрішньої боротьби. Дійсність, яка може створитись на наших землях на випадок нової війни, може довести безцільність оцієї заїлої еміґраційної боротьби за виключність репрезентації українських інтересів за кордоном.

Як же ж може укластися ця дійсність на наших землях? Що може статися на випадок вступу переможних аліянтських військ на Україну? Як поставляться нові „визволителі" до долі нашого народу і можливих його репрезентантів?

Очевидно це все залежатиме від різних, прерізних обставин, створених волею чи без волі українського народу. Спробуймо розглянути деякі з тих можливостей: на випадок поразки СССР ще перед окупацією всіх територій може статися переворот у запіллі ворога і створитися тимчасовий уряд для цілої СССР, який піде на переговори із аліянтами, який аліянти визнають, як уряд всієї СССР, мандат мав би бути потверджений новою конституантою. В наслідок цього репрезентанти вибрані із українських земель будуть разом вирішувати долю України (федерація чи самостійність). Можливість всенародного голосування на Україні і т. п.

Ця можливість мало правдоподібна (хоч не виключена). Знаючи жахливий терор і кількадесятлітне в и нищування т. зв. опозиційного елементу, пам'ятаючи з останньої війни цілковитий провал тоталітарних режимів, так би мовити, „до рубця" (гітлеризм) — можна думати, що повища можливість майже нереальна.

Друга можливість: перед цілковитою окупацією територій України створиться в наслідок внутрішнього перевороту національний, тимчасовий уряд України. Уряд цей визнають аліянти, армію яких визнають на Україні за союзну. Опісля вибір конституанти, уряду, забезпечення окраїнних земель за Україною, поворот еміґрації і т. д.

Це була б найкраща розв'язка, але мало правдоподібна через вище згадану страшну дійсність на наших землях.

Врешті третя можливість: війська аліянтів, ідучи походом проти СССР, „везуть" із собою (не перешкоджають поворотові) тимчасовий уряд, що перебуває на еміґрації, як останній леґальний уряд України. Вони дозволяють йому тимчасову діяльність, аж до скликання першого парляменту — конституанти, яка вибере уряд „з волі народу" і т. д. В міжнародніх стосунках такі випадки знані, навіть совєтська Росія, встановила так уряд Берута у Варшаві чи Бенеша у Празі. Та ледве чи аліянти підуть цим шляхом.

Нарешті остання можливість: на території розбитої СССР входять відділи переможних англо-американських армій (хоча б із національними відділами створеними із еміґрантів і перебіжчиків). Вони окуповують також і Україну.

Треба пам'ятати, що уряд УРСР, як фактичний уряд України, буде в стані війни із аліянтами, тому Україна буде ворожою нацією для аліянтів. Отож наступить період звичайної військової окупації України, так як, напр., це було в Західній Німеччині. Військова і цивільна влада буде передана, напр., американським „ґувернерам". Наступить час „відкомунізовання" і перевиховання населення в дусі справжньої демократії (віднацизування Німеччини і Японії!). Творення самоуправи, опісля скликання першого парляменту, вибір уряду України, заключення остаточного мирного договору.

Або гірша підкомбінація: під наглядом окупантів скликання конституанти для цілого СССР, а опісля правне оформлення державних утворів, в тому й українських земель (можливий плебісцит, як це висувають деякі „білі" росіяни).

Українські політичні чинники повинні брати до уваги всі можливості і підготовити суспільство до того, що може настати. Це тільки скріпить нашу працю поза Україною в тому напрямі, щоб Україна стала справді вільною і незалежною. Як так ставитимемо справу тоді буде менше розчарувань і ніхто не розгубиться.

Важливо, щоб при окупаційній владі знайшлися наші відповідні люди, чи то як знавці й дорадники, чи хоч би як перекладачі. Щоб це були люди не тільки із знанням мов, але характерні й ідейні, які не служили б чужим інтересам задля наживи, чи задля партійних порахунків, а знаємо з досвіду, які люди випливають на верх при окупації.

Особливо східно-українські землі вимагатимуть людей із знанням цього терену (кадри з-поміж нової сх. укр. еміґрації!).

В тій справі велику ролю відігравали б ідейні і свідомі одиниці із старшої еміґрації, які як громадяни Америки чи Канади, можуть знайтися на окупованій Україні в різних ролях. Тоді роля нової еміґрації з ще свіжим знанням рідних теренів і відносин може бути поважна. Тоді мусіла б ще бути проро́блена велика пропаґандивна праця, як у краю, так і закордоном.

Віримо, що український нарід цього разу свого досягне і Україна стане вільною і самостійною. Та ми пережили вже стільки розчарувань, що було б непростимим гріхом, коли б ми завчасно добре не передумали і всяких найгірших можливостей. Тепер уже ніщо не повинно заскочити український нарід. Над тим пора тепер думати нашим провідним політичним колам, щоб ми навіть у найгірших обставинах творили спрямовану до одної й тої самої цілі одну, велику, здисципліновану силу. Бо тільки це зможе відвернути від України нове нещастя, яке готують для неї вороги її незалежности також і на випадок нової війни і нової перемоги демократій.

М. Приходько, Торонто

З КАМЕРИ СМЕРТНИКІВ

2)

Були такі, що чекали навіть по три місяці, доки їх вели на смерть, або у виключному випадкові замінювали смерть на кільканадцять років каторги — на повільну смерть.

Так було і так є, бо конституція — „найдемократичніша" така, як тільки може бути у „батька" для дітей...

Людина, що якимсь чудом врятувалася з того пекла, ніби наново народжувалася на світ, тільки вже з глибокою зморщкою, що лишалася на чолі і в серці на все життя...

Я пригадую з якою глибокою любов'ю згадував Борзяк окремі епізоди з юнацьких часів, з яким дивовижним теплом любови говорив про свої рідних, синочка.

Часте він згадував і про свого близького друга Тодося Осьмачку: „Ви ж уявіть, Миколо, що це за людина: живе місяцями в склепах на кладовищі і творить такі прекрасні речі. Ось послухайте — і він пошепки деклямував мені уривки з Осьмачкиних перекладів Шекспіра та його барвисті октави. І це ж у склепі, або десь на горищі, як загнаний, бездомний пес... Я як би міг розквітнути цей талант, та хіба тільки цей, якби Україна була нашою...

При цих запальних розмовах очі Борзяка блищали хворобливим вогнем і шепіт часто зривався гострим, сухим кашлем. На ганчірці лишалися червоні плями... Але він не зважав на це, бо перші дні після камери смертників Борзяк взагалі не допускав, що може існувати смерть. Він вірив також, що знову станеться чудо і він повернеться додому.

За два тижні після 'воскресіння з мертвих, Борзяка викликали з камери і на коридорі оголосили милість: кару смерти замінено на 15 років політізолятора.

Радість, що розцвітала в його хворих грудях, якось відразу зів'яла...

— Мабуть ніколи вже не побачу Дніпра з Володимирової гори і не візьму на руки мого маленького синочка... — сказав мені. І таким незмірним, невимовним горем повіяло від тих слів...

Другого дня Борзяка забрали від нас. А через два дні в'язничний „телеграф", через муровані стіни, приніс звістку, що Дмитро Борзяк шматочком шкла перерізав собі вени...

У КИЇВСЬКІЙ В'ЯЗНИЦІ

... Інакше жила в'язниця ночами. Починаючи від 11-ої ночі і до 2-ої за північ, брали людей на допити, або кудись — безповоротно. В цю пору майже кожен з нас не спав, лише міг дрімати в якомусь напруженому півзабутті... Коли скреготів засув біля дверей, мов наелектризовані підводилися майже всі голови й чекали. До камери заходив „штурпак", дивився на папірець і питав, приміром: „на Ки?" Тоді називали себе всі, що їхні прізвища починалися літерою К. У людини з потрібним прізвищем він перепитував ім'я і потім наказував: „Давай одевайся, бистро!" Часом додавав: „С вещамі". Викликаний дріжачими руками натягав на себе брудне, неслухняне шмаття й виходив на коридор. Всі співчутливим поглядом проважали його до дверей. За 10-20 хвилин знову відчинялися дверці. Тепер уже питали на „Чи" або на „Ми". І так, часом, 6-10 чоловік з камери. Катівня працювала на повний хід. Дуже рідко обходилося без викликів.

На світанку, чи вже тоді як зовсім розвиднилося, поверталися люди з допитів і часто ми не впізнавали їх — так були розписані синяками й кривавими плямами.

Часто бувало, що людину після допиту „штурпаки" волочили за руки чи ноги по коридору і як пакунок вкидали до камери. Бувало й так, що людину викликали на допити без перерви протягом кільканадцяти днів. Від побоїв і без сну, людина приходила до стану отупілого божевілля, і, зрештою, заломившися, підписувала будьякі леґенди слідчого.

Інколи люди не поверталися вже після допиту і зникали для нас безслідно, ми не знали що з ними сталося, чи померли вони від катування, чи може від стрілу в потилицю. Лише другого дня приходив черговий в'язничник і забирав речі того, що не повернувся.

Ще гірше було, коли глупої ночі викликали людину з речами. Майже завжди губився за нею слід навіки.

Мало не щоночі мали ми ще й іншу „розвагу" — нелюдський крик тих, що їх мордували у в'язничних камерах для слідства. Ці камери були в підвальному поверсі 33-го й 11-го коридорів. Сюди вночі приїжджали слідчі НКВД і тут „провадили слідство", так, щоб в'язні чули, що їх чекає завтра чи позавтрьому. Часом з цих кімнат виривалися розпачливі крики жінок. Тоді хотілося з відчаю безсилля битися головою об стіну. Всі прислухалися як наелектризовані, чи не почують голосу своєї дружини, сестри...

Я ніколи не забуду, як під впливом тих криків, майор червоної армії П. Т. зі всієї сили вдарився головою об ріг обкованої залізом печі. Пізніше ми довідалися, що ще тієї ж ночі він помер. Дехто не міг мовчки витримати цих криків і протинав камеру істеричним звірячим ревом. Тоді відчинялися двері і порушника тюремної тиші заспокоювали замком або обкованим чоботом на коридорі.

Часом з боку шостого коридору, де містилися камери смертників, ми чули серед ночі розпачливий крик. Він швидко згасав, так ніби людині затискували рота, то знову на мить проривався з подвоєною силою...

Нерви були напружені до краю, натягнені до останньої ступені, що межувала з божевіллям. І тільки по другій годині за північ камера потопала в свинцевому сні. Лише інколи хтонебуть, спросоння переривав тишу болісним стогоном чи диким криком.

В тих обставинах я з тривогою й неспокоєм думав про прийдешні допити, не зважаючи на те, що будьякої провини за собою не мав. А вже встиг зрозуміти, що провина необов'язкова. Головне — це деректива з центру, а її виразно, як ми пізніше довідалися, окреслив Єжов на сасіданні керівних робітників НКВД в Києві: „Что ви за чекісти, єсли не можете получить показаний?! бил би человек, а дело всегда можно найти!"

І переважно „находили"... ніжкою від стільця, гумовою палицею, голками під нігті, дощечкою з маленькими гвіздочками, помпою від мотоцикла, що нею напомповували живіт та іншими „методами" совєтського слідства. Ті, що тримались спочатку, в більшості підписували, не тільки від бійки, а ще й тому, що бачили безвихідність свого становища.

(Продовження буде).

Українці на Шостому Конгресі у справах громадянства

(Повідомлення УККомітету)

У столиці Америки Вашингтоні, відбувся, в днях 16-20 травня 1951 р. шостий Конгрес для справ громадянства. Від українців взяли участь в Конгресі представники Українського Конгресового Комітету в особах пп. Яреми С., Гречина М. і Скубика С., а далі представники Українського Народного Союзу в особі Д. Галичина, Союзу Українок в особі пані О. Лотоцької, Українського Робітничого Союзу в особі п. П. Миника і „Самопомочі" в особах К. Варварова, д-ра Р. Кічоровського і д-ра Ю. Старосольського.

Разом в Конгресі взяло участь аж п'ять українських організацій, що давало найвище число представництва з-поміж всіх інших національних груп. Так само число українських учасників — дев'ять, — було найвище. Перший день Конгресу був присвячений поза реєстрацією учасників, справам нових громадян, зокрема справам нового типу імігрантів т. зв. ДП. Всі американські промовці висловлювалися дуже прихильно про цих кандидатів на громадян та підкреслювали потребу створити для них такі умовини, щоб вони не чулися в цьому краю чужими та зайвими.

Другий день Конгресу був присвячений святочному відкриттю. Промовляли: Президент Труман, кілька сенаторів і конгресменів, а найцікавішу промову виголосив генеральний прокуратор Мек Грет. В ній він підкреслив, що головним нашим ворогом є Совєтський Союз і що на довшу мету не можна втримати такого стану у світі, де побіч свободи і волі, які є неподільними, існувала б неволя та уярмлення громадян і народів комуністичну диктатурою. По всіх церемоніях, зв'язаних із святочним відкриттям, приступлено до ділової праці. Всіх учасників поділено на дискусійні групи. Кожда з тих груп обговорювала головну тему, що звучала так: „Фрідом ін вон ворлд: тудей енд туморов". Українські делегати були розділені теж поміж дискусійні групи. Завданням тих груп було зібрати погляди про відповідальність американських громадян за свободу у свому краю та про відповідальність американського народу за свободу в світі. Всі висловлювані погляди збирали в спільні рапорти на загальних сходинах та укладали їх у форму своєрідних резолюцій.

В Департаменті Юстиції відбувалися наради й дискусії одної групи і в натуралізаційних справах. В цій Комісії брав участь делегат УКК п. Гречин. У всіх комісіях, в яких приймали участь українські делегати, вони забирали там слово. Їх виступи робили дуже позитивне враження. Внаслідок їх виступів, були спрямовані до деяких споміж них запрошення, давати виклади на порушувані ними теми (Система Совєтського гнету) у декількох каледжах. Два делегати на підставі відбутого інтервю з представником „Голосу Америки", мали змогу висловити свої погляди на тему Конгресу через „Голос Америки". Були це: Голова УНСоюзу Д. Галичин і представник Самопомочі К. Варварів.

На такі Конгреси треба українським організаціям і на будуче звернути належну увагу та взяти в них організовану участь. На них не тільки мають змогу делегати висловлювати вільно свої погляди на незвичайно складні проблеми політики, але й робити цінні зв'язки та нав'язувати поважні контакти з найкращими колами американського громадянства.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

МИКОЛА БАЖАН — АКАДЕМІК

Академія Наук УССР опублікувала прізвища наукових кандидатів, яких „наукові установи, громадські організації, групи наукових співробітників та окремі особи по спеціальності" запропонували у дійсні члени Академії наук. Всіх кандидатів 123. Серед них по відділу суспільних наук названо прізвище Миколи Петровського (підвідділ „історія України"), Миколи Бажана (література і мистецтвознавство), Олександра Касименка („історія України"), Кирила Телешека (економіка соціалізму), М. Важенова, В. Ільїна, І. Кириченка (мовознавство). Більшість титулів академіків стосується відділу технічних наук, далі сільсько - господарських, фізико-математичних і ін. На списках фігурують прізвища Иосипа Штокала, Ярослава Лопатинського та Степана Зеновича Гжицького, галичан, а крім них кілька учених, які перебувають тепер у Львові, як В. Соболев, А. та Є. Лазаренки, Г. Кіяк, М. Шумиловський, В. Порфір'єв та С. Гребінський.

ПІДСУМКИ П'ЯТИРІЧКИ

В половині квітня у Москві, а за тим у Києві оголошено „підсумки четвертої сталінської (першої повоєнної) п'ятирічки", яку оголошено по закінченні війни під гаслом „п'ятирічка за чотири роки". За давньою большевицькою практикою, в довгому звіті подано переважно тільки перевиконання у відсотках, поминаючи цифри реальні й цифри, до яких подані відсотки прирівнюються. Окремих „союзних республік" у звіті не вирізнялося, а говорено було про СССР як цілість. Тільки у передовій „Р. У." окремо про УССР надруковано такий відступ: „З допомогою всіх братніх народів і, насамперед, великого російського народу, трудящі України, керовані партією Леніна-Сталіна, за роки п'ятирічки відродили металюргійну промисловість, знову перетворили Донбас на найбільший і наймеханізованіший вугільний басейн в країні, відбудували зруйновану нафтову промисловість, спорудили газопровід Дашава-Київ, відбудували електростанції Донбасу, Одеси, Миколаєва, знову підняли Дніпрогес, відродили транспорт розширили виробництво машин ..."

З приводу опублікування підсумків в цілому УССР агітатори провели мітинги, на яких „наснащали трудящих" до „дальших перемог на шляху до комунізму", брали додаткові зобов'язання, зокрема з селян про збільшення продукції хліба. Совєтська преса надрукувала безліч нотаток і статтей з закликами до „законної гордости", „вдячности за піклування" і „більше хліба — міцніша держава".

БУДОВИ НА ДНІПРІ

Секретар Херсонського обкому КП(б) У В. Онищенко в дописі до „РУ" дав жмут підфарбованих інформацій про те, як поступають роботи при будівництві каналів та гідроелектростанції на Дніпрі коло Кахівки. В дописі не подані ніякі цифри, що стосувалися б безпосередньо самої будови, принаймні того, що вже зроблено. Але з допису виникає, що на роботи зігнано вже великі маси людей і затруднено їх, покищо, при будові приміщень для робітників, які щойно прибудуть. „В 1951 р., — каже В. Онищенко, — в новому соціялістичному місті коло Кахівки маємо збудувати житла на 15-20 тис. людей ..."

Як звичайно тяглову силу, що робіт притягають переважно колгоспників, нашвидку перешколюючи їх на теслярів, штукатурів, котельників тощо. „В колективи розвідників і дніпробудівців влилися сотні колгоспників Херсонщини та інших областей, під керівництвом майстрів вони опановують найрізніщими професіями". Онищенко заповів, що „для спорудження гідровузла та каналів потрібна буде ще велика кількість робочої сили", а тому до комуністичних організацій в УССР від видав додатковий заклик посилити пропагандивну роботу для „мобілізування мас на трудові подвиги".

СОВЄТСЬКА ХОВАНКА

Остап Вишня в „Радянській Україні" надрукував фейлетон „Хованка", який стверджує існування границі на Збручі по сьогодні з різними умовами життя по оди бік і по другий. Наявність більшої кількости товарів широкого вжитку в західних областях, по нижчих цінах, як у східних, спонукала людей до спекуляції. Зрозуміло, звичайні сірі люди спекулюють на малий маштаб, з мішками та чемоданами, верховоди адміністрації і партії — на більший, — возами, а то й автами. Вишня приводить такий приклад:

Начальник Тернопільського облнафтозбуту Сизранцев з жінкою та керівниками укрнафтозбуту змовилися та почали возити урядовим автом з Тернополя до Києва свинину, птицю, яйця. В 1949 р. перед київським базаром наткнулися на міліцію, яка, правдоподібно, як за часів німецької окупації, контролює приплив товарів до вільного продажу. Афера викрилася і набрала певного розголосу, але справники „щасливо змилися". Тернопільська прокуратура бучімто розпочала слідство, та це слідство, яке навіть Вишні нагадує забаву в хованку, без вислідів продовжується вже два роки. Очевидно, рука руку миє...

Вишня, закидаючи тернопільській прокуратурі забаву в хованку з Сизранцевим, сам „забуває", що він подібно бавиться з совєтською владою: за совєтськими банкнотами йому „не видно", що навіть не Сизранцев винен, що в Тернополі яєць, птиці та свинини ще можна дістати, а в Києві того добра нема... (У. Д.)

ВІДНОВА ЗВ'ЯЗКІВ З БОЛІВІЄЮ

Вашингтон. — Злучені Держави відновили дипломатичні зв'язки з республікою Болівія після того, як там стався переворот та утворили новий уряд. У столиці Ля Паз перебуває Тамес Дж. Маліді, як тимчасовий керівник справ американського посольства. Він дістав доручення відновити зв'язки з новим урядом, що утворився 16 травня, бо видно, що новий уряд справді має контролю над цілою країною. Голова уряду — ген. Уґо Еалявіян.

Четвертий рік пляну Маршала

На початку квітня Адміністрація Економічної Співпраці (ЕСА), тобто агенція, що віддає американську участь в Пляні Маршала, вступила в четвертий рік свого існування. Більшість країн, охоплених Пляном Маршала, протягом цього року і далі діставатимуть допомогу, яка має підтримати економічні досягнення минулих трьох років і допомогти цим країнам продукувати зброю, необхідну для побудови міцної оборони вільного світу. Такі передбачення недавно оголосив у своїй промові Вилєм Фостер, Адміністратор Економічної Співпраці.

Також у своїй доповіді Фостер підкреслив, що західньоевропейські країни твердо стоять на позиціях, що обіцяють повну відбудову Европи. Він гадає, що незабаром деякі з західньо-европейських країн зможуть піти за прикладом Англії і обходитися без допомоги, передбачуваної Пляном Маршала.

Якби можна було відокремити допомогу чисто „на відбудову" від допомоги „на оборону", — зазначив Фостер, — то можна б сказати, що протягом поточного року на відбудову не було би потрібно більше, як один білйон доларів. Тепер же передбачається, що буде відпущена удвічі більша сума.

Далі Фостер сказав: „За три роки за Пляном Маршала зроблено стільки, як передбачалося зробити за чотири". Відзначаючи наслідки усіх витрат, що уже складають суму біля одинадцяти білйонів доларів, Фостер сказав, що тепер вся продукція промисловости Західньої Европи є на 40% вища, ніж вона була в 1938 році; очікується, що цього року урожай буде приблизно на 10% вищий, ніж він бував перед війною; експорт до країн, не охоплених Пляном Маршала, тепер є на яких 58% вище рівня 1938 року і на 72% вище від рівня 1948 року; торгівля між европейськими країнами тепер на 85% більше розвинена, ніж то було в 1948 році, добто першому році застосування Пляну Маршала.

Упродовж четвертого року Адміністрація Европейської Співпраці і далі продовжуватиме програму фінансування потреб на матеріяли і машини, необхідні країнам Маршалового Пляну для продукування озброєнь. Також продовжуватиметься акція в галузі забезпечення стратегічними матеріялами, як купівля необхідних матеріялів для запасів і оборонної промисловости, так і розробка нових джерел постачання матеріялів з колоній країн, охоплених Пляном Маршала, а також з країн Південно-Східньої Азії, що дістають допомогу за Пляном Маршала.

Фостер підкреслив, що Адміністрація Економічної Співпраці твердо вирішила сконцентрувати всі сили на забезпечення могутности вільного світу. Буде зроблено все що треба — і додаткові кораблі будуть взяті з недіючої тепер фльоти, і подана технічна допомога західньо-европейським оборонним заводам, і буде фінансуватися здобування нових стратегічних матеріялів, і постачатимуться машини та устаткування, і вестиметься боротьба з численними хворобами, що під'їдають населення Південно-східньої Азії.

ЛИСТИ З АМЕРИКИ

Громадські організації в Америці

Найкращі листи з Америки до друзів ті, в яких описується щоденне будене життя, описуються особисті переживання. Такі листи дають правдиву картину Америки, їх ніхто не сприйме як пропаганду і вони справді допомжуть підтримувати мир.

Але, пишучи про особисте життя, можна легко зачепити й ширші справи. Наприклад, цікавою стороною американського життя є численні клюби та організації, допомогові комітети, союзи, тощо. Порахувати тільки скільки їх мають американські українці!

Чому ж не написати в листі про свою організацію, про її значення та роботу. Така інформація буде цікава всім нашим землякам, розкиданим тепер по широкому світу і водночас вона покаже ще одну сторону життя в Америці, де організоване життя відіграє велику ролю.

Можна написати про недавні збори, про вибори, про працю окремих комітетів, про наслідки праці конкретної організації.

Можна подати і трохи загальних даних про американські організації, наприклад так:

„Тут, в Америці, ми багато уваги приділяємо різним нашим організаціям. Я думаю, що й Вам буде цікаво дещо про них довідатися. Майже всі люди беруть участь у тій, чи іншій організації. Якщо є думка провести в життя ту, чи іншу реформу, то громадяни утворюють комітет, скликають збори і обирають управу. Це, звичайно, робиться з власної ініціятиви, без будь-якого наказу згори.

Кожний чужинець, що побував в Америці, дивувався, як багато добровільних організацій створюють американці, віддаючи їм силу енергії і часу. В громадських організаціях працюють і чоловіки, і жінки, навіть хлопці та дівчата вчаться організувати свої власні клюби.

Природня потреба самовиявлення широко виходить за офіційні рямці. Давніше то виявлялося у влаштуванні місцевих зборів, а тепер у діяльності політичних партій. Та ж потреба самовираження задовольняється у різнобічній діяльності для покращання побуту окремих громад.

Ця діяльність надає ще більшого значення демократії. Для американців вона визначає щоденну увагу до речей загального значення, що їх стосуються та їх цікавлять. Через участь у численних комітетах збільшується вплив окремих громадян на організоване життя країни".

Варто зупинитися докладніше на праці українських організацій, написати про допомогові і асекураційні організації, згадати, що в Америці вільно розвиватися різним ідеологічним групам, вільно закладати клюби і товариства, різні спілки і об'єднання.

Чи не розповість такий лист правду про одну з сторін американського життя? Чи не подолає він тверджень ворожої пропаганди про те, що Америка є країна неорганізованої маси, що потонула в матеріялізмі і в гонитві за доляром?

Кожний американець, старий і новий, може в листі розповісти про правду, про своє особисте життя. Його лист прислужиться загальній справі Правди і Свободи.

Це є стаття із серії щотижневих статтей, поширюваних тепер Загальною Радою Американської Єдности з метою допомогти американським громадянам ширити правду про Америку по всьому світу. Якщо у Вас є якісь питання або побажання, пишіть до Загальної Ради: 20 Вест 40 Стріт, Нью Йорк 18, Н. Й.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Поклін Матері

Свята матері завжди переповнені гарячими почуваннями. Дітвора, дорослі, громада складають виявсвоєї пошани й поспішають дати доказ своєї вдячности. Тому й на такому святі звичайно багато точок, багато втіхи й зворушень, а менше звертається уваги на добірність програми.

Та про свято матері, переведене Окружною Радою Союзу Українок Америки у Ню Йорку не можна цього сказати. Воно відбулося під тиску гамірного святкування. Це була не тільки хвала матері та найвище признання для неї. Дбайливо дібрана програма пошанувала матір виявами найкращих мистецьких сил. Програма це не тільки підносила матір та її заслуги, але давала їй самій та всім присутнім вечір мистецької насолоди.

До цього й змагали організатори вечора, пп. Іванна Венцаль, голова Окружної Ради СУА і п. Катерина Пелешок, голова Першого Відділу СУА. Відкриваючи вечір, п. Венцаль заповіла виступ наших мисткинь, що в честь матері обєднують свої зусилля. І справді — балетна школа Валентини Переяславець виявила незвичайний рівень. У живому образі та поодиноких точках (Розумний хлопець, Гопак) слідно було руку майстра. Дитяча громадка цієї школи незвичайно зграна. Дітвора видно любить танок і вживається в ньому. Свобода руху, жвавий дитячий темперамент ще не найкраща прикмета цієї танкової групи. Та є в ній і багато іншого замітного, чого в короткій згадці вмістити не можна. Головне, що школа пошанувала матір радісним, свобідним, дитячим танком і причинилася до піднесення свята.

Блискучим був виступ нашої відомої співачки Євгенії Винниченко-Мозгової. „Садок вишневий" переносив слухачів у настрій тихого, літнього вечора, а ніжний її голос переливав чітко кожну музичну фразу. Також „Колисав мою колиску" Михайла Гайворонського виконано незрівняно в її інтерпретації. Мягкість і співучість її голосу видобуває з кожної пісні нові відтінки. Здається немає кращого голосу для пошанування материнства, як її звучне, широке сопрано.

Оба ці виступи пов'язала в першій частині п. Катерина Пелешок своїм гарно виголошеним рефератом. Вона насвітлила в цій короткій промові ролю матері в нас і своїми словами доповнила те, що було висловлене до тепер рухом і звуком.

Та найбільшим признанням для української матері з рідних земель — це показ народного вбрання. Показується, що у збірках Союзу Українок зберігся ряд строїв, придбаних дбайливими союзянками ще перед війною. Це все є творчість української матері-селянки та доказ її добірного мистецького смаку.

І так коли голова СУА п. Олена Лотоцька вивела на сцену около тридцять строїв, поділивши їх на групи, саля заніміла з подиву. Розкішні квітчасті хустки, широкі вишиті рукави, барвні обгортки і плахти, колірові чобітки — все це творило один різнобарвний вінок, що заповнив сцену. На цьому барвному тлі відспівали сестри Водиар кілька народних пісень. Стефанія західно-українські, а Марія із східної України. Та їх щира й безпретенсійна інтерпретація пісень була чарівна. Молоді, тут народжені співачки чутливо схопили ввесь її незайманий чар.

Цікаво було прослідити, яке враження викликували строї в тут родженої молоді. Дівчата, що їх виводили, не могли надивуватися їхньому багатству. Раз-у-раз висказували здивування, що із слів батьків вони чули тільки про вбогість і недостаток у рідному краю. А тут така пишнота та ще й із признанням давньої культури!

І так це свято збагатило нас у досвід. Воно не тільки виявило признання й пошану для матері, але повчило нас про її ролю й осяги. Творами матері промовило до наймолодшого, тут родженого покоління.

Жаль, що гарячий, майже літній день та надмір імпрез у Ню Йорку не наповнив залі Вашингтон Ірвинг гай-скул. Але стиль свята повинен стати вказівкою, як треба й слід пошанувати матір у її день.

До влаштування свята причинились, окрім названих виконавців, ще й знавці народного вбрання, як Стефанія Пушкар і Марія Хомин, а з допомогою Олі Дмитрів, Слава Сурмач, Олена Слободян.

Одна з матерей.

ЗА ТРИДЦЯТЬ РОКІВ РОБИТЬ ПОМИЛКУ НА ОДНУ СЕКУНДУ

Ню Йорк. — Електронічний винахід, який робить помилку на одну десятитисячну частину однієї секунди денно, отже одну секунду за тридцять років, придумало телефонічне підприємство Белл Телефон. Прилад приміщено в лябораторії в Морей Гілл, Н. Дж., де він перебуває в кімнаті, до якої не допускають повітря. Тайна такої досконалої міри часу полягає в уживанні чотирьох дуже стабільних кварцевих хрусталів, які вібрують 100,000 оборотами на секунду в передідках, що мають контрольовану температуру. Хрусталі контролюють рухи електричного струму з точністю однієї частини біліону. Цей струм обертає мотори годинникового апарату. Це мабуть єдиний у світі годинник такої точности. Від нього йде контроля точности електричних годинників.

● 180,000 студентів катол. шкіл з дієцезії Філядельфії взяли участь у жалобній Богослужбі по смерті кардинала Денниса Догерті в середу. — Службу правив інспектор шкіл, о. Едвард М. Рейлі.

ЗВІТ

з місячних пожертв, зложених в Злученому Українському Американському Допомоговому Комітеті в Филаделфії в квітні 1951 року.

Филаделфія, Па: Анна Соломійчук $20; по $10: д-р Володимир Галан і дружина Яролава Галан, Роман Карбівник, Василь Поприч, Михайло Дармограй, А. Мелета $8.10; по $5: Трохим Шпета, М. Ковальчук, д-р Павло Дубас, М. Карпінич, З. Демчук, Н. Сідорський, С. Гомулка, В. Вороняк, М. Дубас, Т. Бойчук, І. Шаран, Ф. Грауер, І. Поритко, М. і О. Конюх, П. і Н. Андрусів, Б. Грінвальдт, І. Кривуска, А. Капій.

Пітсбурґ, Па: по $5: Укр. Православна Парохія св. Володимира, Сестрицтво св. Ольги при Укр. Православній Церкві (переслав о. Білецький), І. Шиян, Теодор Дмитерко, др. Б. Вазилевич.

Бентлейвил, Па: УНС, Від. 109 св. Михаїла, збірка на „писанку" $22.00 (переслав Г. Еваніш), а зложили: $10 з каси Відділу 109 УНС, $5 Г. Еваніш; по $1: М. Шепеляк, А. Скучак, Н. Мороз, А. Солтисік, Арко де Нардо, П. Василик, П. Мачужок.

Мекізрокс, Па: Н. Лехіцький $5.

Джонстави, Па: М. Остапяк $10.

Честер, Па: по $10: К. Турянська, Г. Анціборенко, І. Вачий; А. Анціборенко $5.

Норгемптон, Па: В. Саюк, Л. Демчук по $5.

Плейнс, Па: А. Куземба $5.

Финіксвилл, Па: Г. Дацько $5.

Ню Йорк, Н. Й.: по $10: І. і С. Головка, І. Кефор, В. Роговський, В. Грицько, Т-во М. Шашкевича — відділ 206 „Провидіння" (переслав М. Чопик); по $5: С. Шуган, д-р М. Масюкевич, О. Кловацька-Васіліева, А. Прадищук, Б. Чеховець, П. Червоняк, П. Паркоменко, Ю. Луцишин, Т. Савків, М. Чопик, Л. Макогін, В. Пізник, Т. Демчук, М. Паньків, Р. Паковський, П. Задорецький, М. Лисогір, Е. Формоза, А. Піщалко, Б. Яворський, О. Яворська, Ф. Даценко, О. Котик-Стефанович, В. Любицький, Г. І. Яремчук; І. Савчинець $4; Пожертви, зібрані на вічу Переселенчого Осередка ЗУАДК і „Самопомочі" в Ню Йорку, дня 8 квітня 1951: $105.54 (зложили: по $25: Жіноча Секція ЗУАДК, д-р Л. Мишуга; по $15: В. Пуйда; по $5: В. Грицько, С. Демидчук; по $2: А. Прадещук, І. Гончарів, К. Пиль, М. Ленчук, Г. Лучанко, С. Доменко, О. Кархут, В. Белей, У. Ірітко, Е. Вархоляк, К. Джорджія, І. Головач; М. Губіцкий $1.50; по $1: М. Боднар, В. Дідик, І. Хомич, А. Лечишин, О. Пельц, Д. Шуль, П. Смоль, В. Кульба, І. Гладій, П. Дідух, Сорока, Балко, Василик, К. Пелешок, А. Курило, В. Мудрий, С. Кривіцький, І. Скодзінська, О. Гавришенко, Н. Угорчак, Кіра, Волчанчин, Т. Т. Горбаль, Г. Коренко, Головачук, Утиян, Паливода, П. Червоняк, І. Головач, І. Юзвяк, Григорович, Гурський, М. Лисогір, Раковський, Пахульський, Міщенко, І. Сквиртнянський, П. Копицький, М. Вілик, І. Кифор, А. Луцьків, О. Маланчук, В. Різник, М. Гречин, О. Овсілецька, І. Гриб, О. Німелович, З. Німелович, А. Пасічник, З. Квятковська, Т. Давидко, С. Мацьків, З. Карпінський, С. Петришко, І. Бабій, Д. Струк, Г. Майдан, К. Трачук, А. Сагайдаківська, Р. Яремович, Г. Бакуменко, Й. Луцишин, Хоманчук, А. Трачук, С. Стецик, Е. Шевчук і Н. Н. — Збіррія Головей, Ірина Скодзінська, Катерина Пелешок, Іванна Бенцаль, Катерина Стречак, Евстахія Захарчук, Г. Яремчук.

Рачестер, Н. Й.: по $5: Дмитро Висоцький, С. Бугай.

Коговс, Н. Й.: В. Партика $5.

Ютіка, Н. Й.: Родина Хойнацьких і Чайківський зложили „писанку" в сумі $50 як неприйнятий гонорар через п. Анну Норт за помешкання.

Іст Мидов, Н. Й.: „Микола" $5.

Амстердам, Н. Й.: С. Оприско $5.

Гадсон, Н. Й.: по $5: Павло Сиротюк, М. Мордич.

Санисайд, Н. Й.: К. Берків $5.

Йонкерс, Н. Й.: д-р Р. Кіцай $10.

Асторія, Н. Й.: Т-во св. Николая, від. 5 УНС $10.

Джерзи Сіті, Н. Дж.: Український Народний Дім (переслав В. Гіль, секретар) $25.

Перт Ембой, Н. Дж.: Василь Ратич $5.

Елізабет, Н. Дж.: Центральний Комітет Українських Організацій, дохід з концерту Т. Шевченка, переслав Д. Гнатюк $350; В. Мигалик $10.

Трентон, Н. Дж: І. Сенько $5.

Нюарк, Н. Дж.: В. Палащук $5.

Плейнборо, Н. Дж.: І. Загилькевич $5.

Томс Ривер, Н. Дж.: Марія Сокіл і д-р Антін Рудницький $25.

Милвил, Н. Дж.: Е. Зенчук $5; М. Гандзюк $10.

Ню Бронсвик, Н. Дж.: Л. Старанчак $5.

Пасаік, Н. Дж.: О. Кузик $5; М. Ґудзій $5.

Клифтон, Н. Дж.: К. Боковець $5.

Бойон, Н. Дж.: Е. Кондратюк $5, Н. Гиш $11.10

Еджвотер, Н. Дж.: О. і М. Марусяк $5.

Шікаґо, Ілл.: по $10: Іван Косаківський, В. Павлюк, О. Олексин; по $5: М. Лінник, М. Волчанський, М. Рибак, Марія Рибак, М. Кузик, Н. Волсста М. Дереш, Д. Вавро, І. Деркач, Й. Деркач, Я. Селезень, І. Настоящий, Г. Микитин $4, О. Матківський $3.

Джолієт, Ілл.: Й. М. Кочан з дружиною $10.

Кокіґан, Ілл.: М. Строчук $5.

Мілан, Ілл.: І. Шкурко $5.

Іст Шікаґо, Інд.: В. Ваншула $5.

Гари, Інд.: М. Дамко $10.

Мінеаполіс, Мінн.: С. Тоцьків $5, Н. Прегар $10, Комітет вшанування Українського Дня (переслав Д. Штогрин) $135.

Сент Пол, Мінн.: В. Миронюк, Е. Сусідко, М. Лаба по $5.

Рок Голл, Мд.: І. Якута $5.

Балтімор, Мд.: Н. Самійлів $5, Д. Пісецький $10, Т. Чорній $5.

Вайт Голл, Мд.: М. Яремко $5.

Овингс Милс, Мд.: С. Дубик $10.

Силвер Спринґ, Мд.: С. Дубик $10.

Ню Брітен, Конн.: І. Кудима $5.

Колчестер, Конн.: І. Витвицький $10.

Стемфорд, Конн.: В. Блащук $5.

(Закінчення буде)

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. BOX 1661, PHILA. 5, PA.

„КОЛИ ВИЙДЕ ВАША КНИЖКА?"

Всупереч каркалам, що пророкували провал мого видання, здаю до друку четвертий том роману „Діти Чумацького шляху". Оскільки видання книжки все ж не особиста, а громадська справа, вважаю за потрібне подати короткий звіт до уваги передплатникам і читачам взагалі.

Та передплата, що надійшла, становить одну сьому частину вартости видання. Видавати, так виходить, доводиться мені в основному за власний кошт.

Мої звертання до організацій та окремих мастних і впливових людей про сприяння та позику не мали ніякого успіху. Одні не відповіли взагалі, другі відмовили, треті, як той пан — казав: „кожух дам", та слово його тепле. Четверті (книгарні) виставили кабальні умови наступного продажу книжки, але відмовилися тепер фінансово підперти видання.

З власної ініціятиви до мене звернувся Союз Земель Соборної України з реальною допомогою, як у організації видання, так і з позикою. Також організовано читачами поміж собою групові передплати.

Мала кількість передплат (наприклад, Канада дала всього 6) і обмеженість моїх коштів зумовляють дуже малий тираж видання та високу ціну книжки після виходу (в нормах цін американської книжки).

Хто мав бажання, а досі не зібрався передплатити, може це зробити до 15-го липня ц. р. Після цього реченця передплата закривається. Висилати передплату (1 доляр 50 центів за один примірник) на таку адресу:

Dokia Humenna, c/o M. Burava, 42 Ave b, New York 9. N. Y.

Хто бажає набути попередні три томи, може надсилати зголошення на цю ж адресу.

Повний і докладний звіт про перебіг видання я подам після виходу книжки.

Докія Гуменна

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ТОМАСТОН, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від. 421, матиме піврічний мітинґ 14. червня, і просить всіх членів прийти на цей мітинґ. — За уряд: Т. Михнів, предс.; М. Шипінка, кас.; Ю. Береза, секр.

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. — Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє всіх членів, місцевих і позамісцевих, що піврічні збори відбудуться в неділю, 17. червня, в 2-ій год. пополудні, під ч. 38 Савт 5. вул. Отож проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: В. Кондрук, предс.; В. Феден, кас.; Д. Кархут, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 17-го червня, в год. 6. ввечорі, в У. Н. Домі, 183 Fleet St. Проситься членів вирівняти свої Союзові вкладки, а теж за пікнікові тікети. — І. Грабар, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в пятницю, 15 червня, в год. 8. ввечорі, в салі Клюбу, 13 Washington St., з причини, що в неділю буде парафіяльний пікнік. Тому просимо членів явитись і вирівняти свої місячні вкладки. Рівнож буде вибір комітету на пікнік Тов. — Н. Мазур, предс.; В. Мандзій, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Жидачів, від. 393, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. червня, в год. 3-ій пополудні, в домівці Укр. Чер. Хреста, 423 Е. 9. вул. З причини, що зборів не буде впродовж липня і серпня, проситься членів заплатити вкладки за 2 місяці вперед. На зборах будуть роздавані дивіденди від У. Н. Союзу. Рівнож проситься звернути гроші, або бальові тікети. — За уряд: І. Дубик, предс.; Е. Баланда, кас.; М. Литвин, фін. секр.; Софія Серафин, рек. секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. червня, в церковній галі, зараз по співаній Сл. Божій. Наші збори відбуваються завжди в третю неділю по першім, але урядники полагоджують справи теж і в четверту неділю зараз по співаній Сл. Божій, а крім того і в останні дві середи в другій половині місяця від год. 8 до 10 ввечорі в церковній галі при Філмор і Онейда вул. Напоминаємо всіх членів платити точно свої місячні вкладки, щоб опісля не було нарікань, як прийдеться когось суспендувати. — За уряд: І. Була, голова; П. Володка, фін. секр.; М. Левицький, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 17. червня, в годині 1-ій пополудні, в У. Н. Домі, 4655 Мартін вул. Проситься членів прийти на час, бо маємо багато справ до полагодження. Кожний член повинен прийти і забрати дивіденду від У. Н. Союзу. Так само просимо новоприбулих громадян, щоб прийшли і вписались до Бр. і У. Н. Союзу. — В. Братусь, предс.; В. Білінський, кас.; В. Бартош, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 16. червня, в год. 7-ій ввечорі, під 847 Н. Френквин вул. Проситься членів прибути на ці збори і забрати свої дивіденди від У. Н. Союзу. — С. Чорномаз, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в неділю, 17. червня, в 3-тій год. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членів і члениць прибути на збори, вирівняти залеглі вкладки, щоби фін. секр. і контроля могли дати звіт на піврічних зборах. — Уряд.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що піврічні збори відбудуться в суботу, 16. червня, точно в год. 7:30 ввечорі, в галі укр. гр.-катол. церкви, 35 Варен вул. Проситься всіх членів прийти на ті збори, бо буде звідомлення уряду і контрольорів за 6 місяців. Таксамо будемо роздавати дивіденди-чеки від У. Н. Союзу. Довгуючі члени повинні вирівняти свої вкладки. — Р. Почтар, предс.; П. Телешевський, кас.; Т. Соколовський, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться в неділю, 17. червня, в год. 2. пополудні, в галі де звичайно. Проситься всіх членів прийти на ті збори. Контр. комісія дасть звіт за 6 місяців і є теж інші справи до полагодження. Будемо роздавати дивіденди-чеки від У. Н. Союзу. — С. Патен, предс.; С. Чопик, кас.; Г. Тимчій, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 16. червня, в год. 7:30 ввечорі, в галі У. Д. Гор. Клюбу, 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є деякі справи до полагодження, а крім цього кожний член і члениця дістане чека-дивіденду від У. Н. Союзу. — За уряд: М. Ґалан, пр.; Г. Василик, кас.; П. Варнич, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 3. червня 1951 р. померла у 80. році життя члениця від. 213 У. Н. Союзу в Бейон, Н. Дж.

АННА БУРБЕЛА.

Покійна походила зі села Баківці, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишила в смутку мужа Андрія, дві дочки, двох синів, внуки і правнуки.

Похорон відбувся 7. червня з похороного заведення до катол. церкви, а відтак на цвинтар. — В. Їй П.!

О. Ковальський, секр.

Дня 25. травня 1951 р. помер у Брентфорд, Онт., член Тов. ім. Івана Франка, від. 466 У. Н. Союзу

ДМИТРО ДРУЧОК.

Покійний родився 1888 р. в селі Вертелька, пов. Зборів, Зах. Україна. Полишив в смутку жінку Анастазію, двох синів, чотири дочки і 10 внуків.

Похорон відбувся 28. травня з похоронного заведення до гр.-катол. церкви св. Івана Хрест. а відтак на цвинтар св. Иосифа. — В. Й. П.!

Ю. Кузьма, секр.

Дня 29. травня 1951 р. померла в 76. році життя

МАРТА (МОТРЯ) ГЕРМАН,

члениця Бр. св. О. Николая, від. 99 У. Н. Союзу у Wilkes-Barre, Pa.

Покійна походила з Мостів Великих, Галичина. Оставила мужа Петра, двох синів Григорія, гол. секретаря У. Н. Союзу, і Дмитра, дочку Катерину і вісім внуків.

Похорон відбувся 2. червня з г. к. церкви св. Петра й Павла. — В. Їй П.!

ТАРЗАН, ч. 2608. Виконують плян втечі

Підкопування руками йшло повільно. Одначе вони вперто працювали, стаючи до праці по черзі.

З хвилиною, як вони ввійшли в ліс, Тарзан знав, що йому вдасться втекти. Якби ж Улан був таким гнучким серед дерев, яким він був серед каміння та скель племени Кловіс.

Він зустрівся поглядом з Уланом, потім глянув угору на звисаюче галуззя і знов на Улана. Той кивнув головою і приготовився піти за Тарзаном.